

Løsningsforslag

5101 Årsregnskap

Oppgave 1

a)

Lønnslønn per time direkte	200	
Lønnskostnad inklusiv sosiale kostnader	300	50 % påslag
Indirekte faste kostnader per time	150	

Rskl § 5-5 og NRS 1. Varene kan ikke identifiseres individuelt og det er derfor anledning til å benytte FIFO-metoden.

	IB	Serie i)	Serie ii)	Serie iii)	Totalt
Direkte materialer		400 000	300 000	330 000	
Per mast	100 000	100 000	110 000		
Direkte timer		2400	1500	2100	
Per mast	600	500	700		
Sum direkte timekostnad		720 000	450 000	630 000	
Indirekte faste kost		360 000	225 000	315 000	
Sum full tilvirkningkost per serie	640 000	1 480 000	975 000	1 275 000	
Antall	2	4	3	3	12
Kostpris per mast	320 000	370 000	325 000	425 000	
Solgt	2	4	2		8
På lager 31.12. (UB)			1	3	4
Lagerverdi etter FIFO-prinsippet			325 000	1 275 000	1 600 000

Lagerverdien 31.12.2011 vurdert etter FIFO-prinsippet er kr 1 600 000.

b)

Rskl §5-5 likestiller FIFO-prinsippet og prinsippet for gjennomsnittlig anskaffelseskost.

Vi har ikke nok opplysninger til å foreta en beregning etter glidende gjennomsnitt og benytter derfor aritmetisk gjennomsnitt.

Beregning av lagerverdi basert på aritmetisk gjennomsnitt:

	IB	Serie i)	Serie ii)	Serie iii)	Totalt
Kost per serie	590 000	1 480 000	975 000	1 275 000	4 320 000
Antall enheter					12
Gjennomsnitt per enhet					360 000
Lageret 31.12. består av 4 enheter og lagerverdien blir dermed					1 440 000
					850 000

Posteringer:

Bytte av metode for tilordning av kostpris fra FIFO til gjennomsnitt er bytte av regnskapsprinsipp.

NRS 5 pkt 5	Effekten IB rett mot balansen	
	Reduksjon lager ferdigvarer	kredit/ 50 000
	Reduksjon utsatt skatt	debet/ 14 000
	Reduksjon annen egenkapital	debet/ 36 000

Denne endringen medfører at beholdningsendring ferdigvarer i 2011 får en endring med kredit/ kr 50 000

Årets endring påvirker resultatet

	beholdningendring ferdigvarer	debet/ 110 000
	beholdning ferdigvarer (balansen)	kredit/ 110 000

Nettoeffekten blir at driftsresultatet i 2011 reduseres med	110 000
Skattekostnaden reduseres med	30 800
Årsresultatet	79 200

Det er under punkt a) presisert at bedriften har benyttet FIFO-prinsippet over mange år, og bedriften har anledning til å endre prinsipp til gjennomsnittlig anskaffelseskost.

Endring av prinsipp vil medføre at beholdningsverdien 31.12.2011 vil bli redusert med kr 160 000.

Årsresultat 2011 vil bli redusert med kr 79 200 og egenkapitalen vil bli redusert med kr 115 200.

c)

Innkjøpskostnader og frakkostnader skal tillegges kostpris (rskl § 5-4, NRS 1 pkt 3.1)

Totalt direkte materialkostnader (innkjøpskostnader) på lager er		430 000
Innkjøpskostnader utgjør 5 % (1 250/ 25 0000)		
Lagerøkning med 5 %		21 500
Frakkostnader for 4 master	5500	22 000

Sum lagerøkning 43 500

Dette vil medføre en økning i driftsresultatet på kr 43 500. Skattekostnad øker med kr 12 180 og årsresultatet og egenkapitalen øker med kr 31 230.

(Studenter som spesifiserer egenkapitaleffekten bør få pluss for dette, men de som ikke gjør det bør ikke trekkes.)

d)

NRS 1 pkt 3.1 tilsier påslag basert på virkelig produksjon eller normal produksjon dersom denne er høyere.

(Lageret skal ikke økes som følge av lavere produksjon enn normalt)

Faktisk produksjon i 2011 er	6000 timer	medfører 150 kr timen (oppgitt)	
Produksjonskapasitet	9000 timer	medfører per time	100
			(150*6000/9000)
Total timer på lager er	2600	Som skal reduseres per time	50

Lageret reduseres med Kr 130 000 (2600*50)

Dette vil medføre en reduksjon i driftsresultatet på kr 130 000. Skattekostnad reduseres med kr 36 400 og årsresultatet og egenkapitalen reduseres med kr 93 600.

(Studenter som spesifiserer egenkapitaleffekten bør få pluss for dette, men de som ikke gjør det bør ikke trekkes.)

e)

NRS 1 sier at reservedeler kan inkluderes i varelager. Ut fra opplysningene i oppgaven er lageret under et års forbruk.

Dette medfører at de skal vurderes til laveste verdis prinsipp.

Det vil ikke være marked for salg av reservedelen og gjenanskaffelsespris vil dermed være fornuftig tilnærming. NRS 1 pkt 3.2

Den ekstraordinære konkursen hos en konkurrent bør ikke medføre nedskrivning.

Drøftelsen av vurderingen er vittigere enn konklusjonen. Dersom studenten kommer til motsatt konklusjon ut fra annen forutsetning bør ikke trekkes for dette.

Etter god regnskapsskikk kan det også tillattes å føre opp reservedeler som et driftsmiddel avhengig om man vurderer disse som omløpsmiddel eller anleggsmiddel.

f)

GSM-mastene er ukurante. Selv om dette blir endelig konstatert i 2012, må dette få virkning for 2011.

NRS 1 sier at dersom det foreligger salgskontrakt året etter skal denne legges til grunn på balansedagen. Her er det klart at mastene kan bygges om med 30 % tilleggskostnad, og dermed kan vi vurdere mastene på lager til 70 % av fremforhandlet pris i 2012.

Pris i rammeavtalen	400 000	70 %	280000
Antall			4
Ny lagerverdi			1 120 000
Endring lager skulle besvares ut fra FIFO vurdering under a)			1 600 000
Lagernedskrivning for ukurans			480 000

Dette vil sannsynligvis være en vesentlig post i regnskapet for 2011. Studenten bør påpeke kravet om klassifisering som særlig post. NRS 5 pkt 3.

Selv om nedskrivningen spesifiseres som særlig post vil dette medføre en reduksjon i driftsresultatet på kr 480 000. Skattekostnad reduseres med kr 134 400 og årsresultatet og egenkapitalen reduseres med kr 345 600.

(Studenter som spesifiserer egenkapitaleffekten bør få pluss for dette, men de som ikke gjør det bør ikke trekkes.)

g)

Selskapet vil oppfylle kriteriene til å være et lite selskap per 31.12.2012. Dog defineres selskapet ikke som lite siden selskapet ikke var lite i 2011, jf. rskl § 1-6 (3).

Selskapet kan dermed ikke benytte seg av lempningsreglene for små foretak i 2012.

De kan derfor ikke gå over til variabel tilvirkning.

Tillegg for innkjøpskostnader i kostpris er likt for alle foretak og det er ikke en av lempningsadgangene for små foretak. Selskapet kan derfor uansett ikke endre på dette prinsippet, rskl § 5-4.

(At det i praksis ofte foretas direkte kostnadsføres av slike poster, endrer ikke teorien.)

Oppgave 2

a)

Året 2010 er selskapets første driftsår. Det foreligger således ingen avsatt skatt – betalbar eller utsatt skatt – i IB 2010. Permanente forskjeller kan da beregnes slik:

Regnskapsmessig resultat før skatt	420.000
- Skattegrunnlag (103.600 / 0,28)	<u>370.000</u>
Permanente forskjeller	50.000

Vi kjenner ikke til hvordan disse er sammensatt, ut over at de netto utgjør kr 50.000. Det kan f.eks. være skattefrie inntekter med 150.000 og ikke fradragsberettigede kostnader med 100.000 = kr 50.000 (netto).

b)

Midlertidige forskjeller (SØMF) i IB (28.000 / 0,28)	100.000
Midlertidige forskjeller i UB:	
SRMF kunder (80.000 – (420.000 * 0,02))	71.600-
SRMF i varelager	60.000-
SØMF i driftsmidler (960.000 – 768.000)	<u>192.000</u>
Netto SØMF	<u>60.400-</u>
Reduksjon i SØMF	39.600
Debet utsatt skatt / kredit skattekostnad = 28% = 11.088	
Utsatt skatt i balansen = <u>16.912</u>	
Betalbar skatt:	
RM årsoverskudd	550.000
Permanente forskjeller	<u>80.000</u>
	630.000
Reduksjon SØMF	<u>39.600</u>
Grunnlag betalbar skatt	<u>669.600</u>
Betalbar skatt i balansen (28% herav)	<u>187.488</u>
Årets skattekostnad:	
	$187.488 + 5.600 - 11.088 = \underline{182.000}$

c)

Når selskapet har underskudd blir årets betalbare skatt null.

Utsatt skatt kan beregnes slik:

RM resultat	420.000-
Permanente forskjeller	50.000-
SØMF	<u>100.000-</u>
SM underskudd	570.000-
Midlertidige forskjeller (SØMF)	100.000
SM underskudd (SRMF)	<u>570.000-</u>
Netto SRMF	<u>470.000-</u>
Utsatt skattefordel (28%)	131.600
Betalbar skatt i balansen	0
Årets skattekostnad (kredit)	131.600-

d)	
RM resultat	550.000
Permanente forskjeller	<u>80.000</u>
	630.000
Reduksjon midlertidige forskjeller	<u>39.600</u>
	669.600
Fradrag for SM underskudd fra 2010	<u>570.000-</u>
SM overskudd	99.600
Betalbar skatt	27.888
Økning utsatt skatt $(470.000 + 60.400) * 0,28$	<u>148.512</u>
Skattekostnad	<u>176.400</u>
Betalbar skatt i balansen = <u>27.888</u>	
Utsatt skatt i balansen = <u>16.912</u>	

Oppgave 3

Spørsmål (a)

Ut fra opplysningene i oppgaven kan en rekonstruere at bygget per 31.12.2010 har en gjenværende levetid på 40 år ($50 * 32.000' / 40.000 = 40$). Årlige lineære avskrivninger utgjør $(40.000 / 50) = 800'$.

Bygget er nedskrevet med 8.000' per 31.12.2010 til 24.000'. Estimaten på levetiden er ikke endret, dvs. at årlige avskrivninger fra 01.01.2011 blir $24.000' / 40 = 600' 000$.

I 2011 er vilkårene oppfylt for reversering av nedskrivning, jf RL § 5-3 tredje ledd. Dette er en skal-regel, forutsatt at grunnlaget for den opprinnelige nedskrivningen har falt, jf NRS 8 pkt. 4.3.2.2 siste avsnitt, jf NRS (F) om nedskrivning pkt. 7. Slik oppgaven er formulert er reverseringen begrunnet i at årsaken til den foretatte nedskrivningen, har bortfalt.

Reversering av nedskrivning skal foretas per 31.12. Prinsippet er "først avskrivning – deretter nedskrivning" og "først avskrivning – deretter reversering".

Det blir altså ordinær avskrivning i 2011' med 600 000. Deretter foretas reversering av nedskrivningen foretatt i 2010 med $(8.000' - (800' - 600')) = 7.800'$.

Ordinære avskrivninger	600 000 (D)
Reversering av nedskrivning	7 800 000 (K)
Balanseverdi bygg B	31 200 000 (D)

Spørsmål (b)

Ut fra opplysningene i oppgaven kan en rekonstruere at bygget per 31.12.2010 har en gjenværende levetid på 22,5 år ($50 * 9.000' / 20.000' = 22,5$). Årlige lineære avskrivninger utgjør $(20.000 / 50) = 400'$.

Det må tas hensyn til at estimaten på levetiden av bygget er endret. Slik justering skal behandles som en estimatendring. Det er normalt å justere årets regnskap med virkningen av estimatendringen, dvs at økt avskrivningstid får effekt fra 1.1. (jf. NRS 5 nr 4)

Justeringen av levetiden kan behandles på to alternative måter, enten etter knekkpunktmetoden eller etter reverseringsmetoden, jf NRS 8 pkt 4.3.2.1.

Vi får da følgende løsning:

Knekkpunktmetoden

Restverdi per 01.01.2011 = 9.000'

Gjenværende levetid = 22,5 + 10 = 32,5 år

Årlig avskrivning = $(9.999' / 32,5) = 277'$ (D)

Balanseverdi bygg 31.12.2011 = 8.723' (D)

Reverseringsmetoden

Reversering av for meget avskrevet per 01.01:

Årlig avskrivning ved bruk av 60 års levetid fra staren = $(20.000' / 60) = 333'$

Faktisk benyttet årlig avskrivning = 400'

Reversering = $(400' - 333,33') * 27,5 = 1.833'$

Årets avskrivning = 333'

Årets avskrivningskostnad = $(1.833' - 333') = 1.500'$ (K)

Balanseverdi bygg 31.12.2011 = 10.500' (D)

Det oppstår videre spørsmål om hvordan det periodiske vedlikeholdsbehovet skal tas hensyn til i regnskapet. Hovedregelen for periodisk vedlikehold er iht NRS 13 pkt. 7.6 at dette skal "hensyntas ved valg av avskrivningsplan. Etablert god regnskapsskikk har vært å periodisere gjennom vedlikeholdsavsetning, og dette vil fortsatt være en tillatt løsning etter denne standarden. Begge løsninger er forenlige med sammenstillingsprinsippet i regnskapsloven." Små foretak kan iht NRS 8 pkt. 4.3.2.1 "kostnadsføre det periodiske vedlikeholdet når det skjer". Ut fra ovennevnte synes det som om små foretak har to alternative metoder for behandling av slikt vedlikehold. 1) Hensynta dette ved valg av avskrivningsplan eller 2) kostnadsføre når vedlikeholdet skjer.

Under alternativ 1) vil vedlikeholdsutgiftene i 2011 aktiveres og avskrives lineært over 5 år (fram til neste periodiske vedlikehold).

Dersom alternativ 2) velges vil vedlikeholdsarbeidet i 2011 kostnadsføres i sin helhet som vedlikehold = 1.000'. Bygget er ikke dekomponert og vedlikeholdet gjelder ikke utskifting av komponenter. Kostnader for å reparere forfall fra kjøpstidspunktet er per definisjon å anse som vedlikehold, jf NRS 8 pkt. 4.3.2.3.

Det bør legges vekt på studentenes drøfting mer enn valgt konkret løsning.

Spørsmål (c)

Kandidaten skal her falle ned på IAS 40 – ikke IAS 16. Dette begrunnes i at det dreier seg om utleiebygg som er definert som investeringseiendom i IAS 40 pkt 5.

Selskapet kan velge virkelig verdi-modell eller anskaffelseskostmodell, jf IAS 40 pkt. 30. Dette må i utgangspunktet gjøres som et prinsippvalg – dvs omfatte begge eiendommene, jfr IAS 40 pkt 30 og 33. Virkelig verdi-modellen kan bare benyttes dersom virkelig verdi kan fastsettes på en pålitelig måte, jf IAS 40 pkt. 53.

Kandidaten bør beskrive de to modellene.

Anskaffelseskostmodellen innebærer etablering av avskrivningsplan, samt eventuell nedskrivning og reversering.

Virkelig verdi-modellen innebærer ingen avskrivning, men verdiregulering over resultatregnskapet hvert år. Dermed vil både oppregulering og nedregulering være relevant. Separat avskrivningsplan for periodisk vedlikehold vil bare være aktuelt dersom anskaffelseskostmodellen benyttes.

Spørsmål (d)

Ingen avskrivning – kun verdiregulering.

Bygget oppreguleres fra 9.000' til 14.000'.

Verdiendringen vises over det ordinære resultatregnskapet med 5.000'.

Vedlikeholdsutgiften på 1.000' kostnadsføres.

Oppgave 4

Spørsmål a)

Merverdianalyse

	100 %	60 %	40 %
Balanseført egenkapital i DATTER AS	7.160	4.296	2.864
Merverdier i driftsmidler	2.000	1.200	800
Utsatt skatt merverdier	560	336	224
Identifiserbar nettoverdi	8.600	5.160	3.440
Kjøpspris		6.500	
Goodwill		1.340	

Konsernbalanse 01.01.x0

	MOR AS	DATTER AS	Eliminering Debet	Eliminering Kredit	Konsern
Goodwill	0	0	1.340		1340
Anleggsmidler	24.800	12.400	2.000		39.200
Aksjer i Datter AS	6.500	0		6.500	
Omløpsmidler	1.118	2.780			3.898
Sum eiendeler	32.418	15.180			44.438
Aksjekapital	4.000	2.000	2.000		4.000
Annen egenkapital	9.894	5.160	5.160		9.894
Minoritetsinteresse				3.440	3.440
Langsiktig gjeld	18.524	8.020			26.544
Utsatt skatt				560	560
Sum EK og gjeld	32.418	15.180	10.500	10.500	44.438

Spørsmål b)

		60 %	40 %
Resultat fra DATTER AS	1 960	1 176	784
Avskrivninger merverdi AM	(200)	(120)	(80)
Oppstrømsalg	(300)	(180)	(120)
Utsatt skatt	140	84	56
	1 600	960	640
Avskrivning goodwill		(268)	
		692	

Første år:	MOR	DATTER			KONSERN
Driftsinntekter	33 800	24 000	4 000		53 800
Driftskostnader	29 000	20 280	500	4 000	45 780
Avskrivning goodwill			268		268
Finanskostnader (netto)	2 000	1 000			3 000
Skattekostnad	784	760		140	1 404
Årsresultat	2 016	1 960	4 768	4 140	3 348
Minoritet				640	640
Majoritet	1 516			692	2 208
Avsatt utbytte	500	-			500

	MOR	DATTER	Debet	Kredit	KONSERN
Goodwill			1 340	268	1 072
Anleggsmidler	21 800	10 400	2 000	200	34 000
Investering i Datter AS	6 500			6 500	-
Fordring DATTER AS	240			240	-
Andre omløpsmidler	6 678	7 500		300	13 878
Sum eiendeler	35 218	17 900			48 950
Aksjekapital	4 000	2 000	2 000		4 000
Annen egenkapital	11 410	7 120	6 428		12 102
Minoritetsinteresse				4 080	4 080
Utsatt skatt			140	560	420
Langsiktig gjeld	18 524	7 780			26 304
Gjeld MOR		240	240		-
Utbytte	500				500
Betalbar skatt	784	760		-	1 544
Sum gjeld og egenkapital	35 218	17 900	12 148	12 148	48 950

Spørsmål (c)

Kun elimineringsene skal vises:

Total salgssum elimineres	6000' (debiteres salg)
	6000' (krediteres vareforbruk)
Internfortjeneste IB: 30 % av kr 1 000 =	300 (debiteres annen EK)
Internfortjeneste UB: 40 % av kr 2 000 =	800 (krediteres varebeholdingen)
Økning internfortjeneste	500 (debitres varekostnad)

Spørsmål (d)

I selskapsregnskapet til Mor AS blir det altså gjennomført en avsetning på kr 240 knyttet til den usikre fordringen ovenfor Datter AS, dog har dette ingen motsvarende inntektsføring i det selskapet som har gjelden. Dette medfører en differanse mellom fordringer og gjeld i konsernregnskapet. I konsernregnskapet må følgende gjøres:

Reversere tapsføringen på kr 240 med motpost lån til foretak i samme konsern og ”vanlig” elimineringsforhold i konsernforhold utføres.

Spørsmål (e)

I 2012 må kr 240 reverseres (debitere lån til foretak i samme konsern) med motpost annen egenkapital pga. konsolidert egenkapital er undervurdert. Deretter utføres ”vanlig” elimineringsforhold i konsernforhold.